

Østbanegade 7, 2. sal th
Om Rigmor Mydtskov
af Joakim Eskildsen
Katalog, Fall 2003 Vol. 15 No. 3

Mit første møde med Rigmor Mydtskov var resultatet af en tilfældighed. Det var i januar 1988, der jeg gik i folkeskolens 10. klasse og allerede havde været helt opslugt af fotografiet i to år. Alle elever skulle i praktik, men jeg havde ikke fundet nogen plads og blev truet af skolen med at blive sendt på praktik på en gård. Jeg gik hjem, slog op under fotografer i Kraks Gule sider, satte fingeren på et tilfældigt sted og ringede op. Det var Rigmor Mydtskov der svarede. Jeg fortalte om min svære situation og Rigmor bød mig velkommen i praktik. Jeg havde aldrig hørt om Hoffotografen og blev meget overrasket over at se Dronningen og alle andre personligheder da hun viste mig rundt i hendes atelier. Jeg tror at Rigmor syntes det var lidt komisk at hun skulle stå og forklare en 15-årig dreng med stærk midtsjællandsk dialekt at hun faktisk havde mødt alle disse berømte mennesker, og at hun faktisk var en berømt portrætfotograf. Mit ophold der skulle være en uge blev forlænget til en måned. Efter folkeskolen blev jeg optaget som Rigmors elev og arbejdede der lige til december 1992, i alt fem år.

Hurtigt blev Rigmor Mydtskov en slags anden mor for mig. Jeg befandt mig i en konstant opdragelsesproces både fotografisk og alment. Tiden hos Rigmor var aldrig kedelig, til tider heller ikke helt uden problemer. Jeg tror at jeg blev sagt op eller sagde op tre-fire gange, men vi ringede altid sammen om aften. Da ville Rigmor sige: "Det her tager tid at glemme, men kom i morgen. Så fortsætter vi."

Hos Rigmor fandtes altid en løbende strøm af unge mennesker, praktikanter og folk der arbejdede for hende en længere eller kortere periode. Ofte måtte Rigmor være ret streng for at holde disciplinen oppe og få os unge til at arbejde i stedet for at stå og diskutere alverdens ting. Tit var også Rigmor meget interesseret, så det endte alligevel med lange diskussioner. Rigmor ville sikkert have kedet sig ihjel hvis der ikke konstant var diskussioner og psykologiske spil i gang. Tit kulminerede det ved frokostbordet når vi alle spiste sammen og kom dybt ind i et emne. Da måtte Rigmor måtte bryde op og sætte arbejdet i gang. Mange ting har jeg lært af Rigmor. Et af dem er udholdenhed og disciplin. Nu, elve år efter at jeg sluttede med at arbejde for Rigmor, sker det tit at nogle af hendes mange sætninger dukker op i min bevidsthed: "Usikkerhed skaber usikkerhed" eller "Indre kaos - ydre orden", og jeg må sige til mig selv at det er ligesom Rigmor altid sagde.

For Rigmor er lyset essentielt. I de fem år som elev assisterede jeg Rigmor ved næsten alle fotograferinger. Rigmors forståelse for lys er unikt. Lyset er alt, en nøgle man kan åbne den portrætteredes sjæl med. Sjælen kan ikke ses i alt lys, og at blive set i det rigtige lys er afgørende. Arbejdet i atelieret var det mest fascinerende. Det var meget lærerigt og spændende for mig at se hvordan Rigmor med hjælp af lys og sprog arbejder sig som en skulptør ind på den portrætteredes sjæl. Vi havde specielle udtryk for forskellige slags lys som det "Rembrandtske" eller "Marlene Dietrich-lyset". Rigmor befinder sig hele tiden i en slags dialog med modellen for at forme udtrykket og stemningen. Hendes sprog kredser omkring filosofiske tanker og konkrete praktiske råd. Så kan hun for eksempel sige at "Ja, det der, det er jo en helt anden person," eller "Man kan jo slet ikke tro det her er dig."

Rigmor forsøger altid - synes jeg - at give et billede på hvad den portrætterede kunne være, eller måske er: et slags Rigmors idé af den portrætterede. Det er en vældigt ambitiøs vision og om fotograferingen lykkes kan billedet blive et man kan hente mod og slevtillid fra, og der kan give styrke. "Det bedste sted at lære at fotografere er i mørkekammeret," mente Rigmor. Hun havde selv kopieret i mange år for sin far da hun var ung. Det blev mange timer i mørkekammeret for mig, og Rigmor ville se hver eneste teststrimmel. Det blev en hel ceremoni at vise teststrimler. Rigmor ville forklare: "Mørkere der, mere lys her", "Hårdere," og "Hvor lang tid fremkaldte du den?" osv. indtil det var som hun ønskede fotografiet skulle se ud. Sommetider skete det at det ikke blev som Rigmor ville have det, og lidt irriteret ville hun komme med ind i mørkekammeret, cigaretten hængende i mundvigen, og sige: "Nu ikke mere pjat, vis mig hvad du gjorde," derefter lægge et papir under forstørrelsesapparatet, eksponere billedet, og på hendes særlige måde jeg altid har beundret anvende hænderne for at holde tilbage lyset og give ekstra lys mens billedet eksponeredes. Rigmor havde en form for 'fandenivoldskhed' når hun kopierede. Hun dypede billedet ned i fremkalderen med hænderne, og når jeg

sagde at det da ikke var særligt godt med fremkalder på hænderne svarede Rigmor mens asken dryppede fra cigaretten: "Åh, i er sku så sarte, jeg fik fremkalderen allerede med i modermælken!" Fotografierne blev altid utroligt flotte. Vi havde alle stor respekt for Rigmors måde at kopiere.

Dagligdagen havde mange faste ritualer, små og store. Der var teceremonien. Teen skulle være skoldhed, og Rigmor instruerede mig mange gange i teens mysterier. Der var den daglige købmandstur som jeg som "yngste elev" stod for. Jeg spurgte de forskellige om hvad de kunne ønske sig fra købmanden. Det krævede mange fundringer for hver og én; vi kunne stå og forhandle om det skulle være tun- eller rejesalat, og det endte som regel med at Rigmor måtte sige: "Nu ikke mere krukkeri, se til at komme af sted!" Selve ritualet at koge æg havde Rigmor næste et mytisk forhold til. Gennem årene lærte jeg at koge næsten perfekte hårdkogte æg. Rigmor sagde at "intet er lige meget, ellers kunde man jo lige så godt give det hele op." Hen på den sene eftermiddag blev der altid en mere afslappet og rolig stemning. Rigmor ville råbe "Whisky-tid!" ud i rummet, og jeg kunne gå og servere et glas til hende.

Tiden hos Rigmor var krævende, men altid intensiv og fyldt af humor. Rigmor har aldrig blandet sig i mit eget personlige fotografi, det har altid varet helt adskilt, men på trods af det har hun haft stor indflydelse på mit arbejde. Efter at jeg holdt op hos Rigmor fotograferede jeg næsten ingen mennesker i et par år. Nu for tiden er der hovedsagelig mennesker på mine billeder, og i dag kan jeg se at jeg har meget at takke Rigmor for, ikke bare for den håndværksmæssige viden og rutine, men specielt med hensyn til psykologien i at fotografere mennesker og forståelsen for lyset. Da jeg er i Danmark hilser jeg altid på hos Rigmor Mydtskov. Hver gang er jeg ligeså imponeret over at Rigmor er i fuld gang med uformindsket styrke med det der altid har fyldt og stadigvæk fylder hele hendes liv: at fotografere mennesker.